

Tiedekeskusten ja -museoiden johtajat ympäri maailmaa kokoontuivat tiedekeskusten viidennen maailmankongressiin Torontoon Kanadaan 14.-19.6.2008. Tapahtuman 400 osallistujaa 51 maasta jatkoivat keskusteluita, joita on aikaisempina vuosina käyty Suomessa (1996), Intiassa (1999), Australiassa (2002) ja Brasiliassa (2005).

Joka vuosi 290 000 000 ihmistä osallistuu maailman 2 400 tiedekeskusten järjestämiin näyttelyihin, ohjelmiin, tapahtumiin ja tiedettä kansalaisten luo tuoviin hankkeisiin. Tiedekeskukset ruokkivat uteliaisuutta ja kasvattavat tiedonhalua. Ne muuttavat ihmisten elämää vaikuttamalla heidän asenteisiinsa ja ajatteluunsa. Tutkimukset osoittavat, että tiedekeskukset tekevät tieteestä ymmärrettävää – ne tuovat esille tieteen kauneuden ja välttämättömyyden ja tekevät siitä suurelle yleisölle helposti lähestyttävää. Tiedekeskukset edistävät myönteistä suhtautumista tiedettä kohtaan sekä auttavat ihmisiä arvostamaan tieteen edistysaskelia ja ymmärtämään, kuinka tiede vaikuttaa heidän elämäänsä.

Vuonna 2008 tieteellinen lukutaito on yhtä tärkeä kuin muutkin kirjoitus- ja lukutaidon muodot ja laskutaito. Se on myös vahva väline yhteiskuntaan osallistumiselle. Tiedekeskuksilla on merkitystä kaikille väestöosille, ja niistä onkin tullut tärkeitä tieteen ja yhteiskunnan kohtaamispaikkoja. Tiedekeskukset toimivat yli maantieteellisten, taloudellisten, poliittisten, uskonnollisten ja kulttuuristen rajojen. Ne vaikuttavat nykyisten ja tulevien sukupolvien hyvinvointiin, koulutukseen, saavutuksiin ja taitoihin. Ne tarjoavat turvallisia paikkoja vaikeiden keskusteluiden käymiseen.

Nykypäivän tiedekeskukset ympäri maailmaa:

- ovat näkyviä ja luotettuja tieteellisen ja teknologisen toiminnan, vuoropuhelun ja keskustelun kohtaamispaikkoja
- tukevat taitoja, joita tarvitaan tehokkaaseen ongelmanratkaisuun, luovuuteen, innovaatioon, kriittiseen ajatteluun ja päätöksentekoon, ja siksi ne tehostavat tieteen ja tekniikan elinikäistä oppimista
- tarjoavat tärkeitä resursseja muodolliselle koulutusjärjestelmälle ja edistävät yhteiskunnan tietopohjan vahvistamista
- vaikuttavat opiskelijoiden motivaatioon, oppimisprosessiin ja ammatinvalintaan
- tukevat opettajia esittelemällä heille tehokkaampia tapoja opettaa tiedettä, matematiikkaa ja tekniikkaa
- luovat tärkeitä toimintaympäristöjä virtuaalikävijöiden yhä kasvavalle joukolle, joka harrastaa tiedettä – ja tapaa toisiaan – verkkopohjaisen ja digitaalisen teknologian avulla
- vaikuttavat tutkimukseen ja museologiaan niiltä osin kuin ne liittyvät tiedeviestintään ja -kasvatukseen sekä tieteeseen osallistumiseen
- esittelevät globaalia tiede- ja tekniikkatietämystä paikallisessa ympäristössä

• ovat luotettuja oikeudenmukaisuuden ja osallistumisen mahdollistavien paikkoja, joissa yleisö voi aktiivisesti käsitellä yhteiskuntaan vaikuttavia kriittisiä kysymyksiä

• muodostavat strategisia kumppanuuksia pystyäkseen tarttumaan tärkeisiin paikallisiin, valtakunnallisiin ja globaaleihin haasteisiin.

Tiedekeskusten viidennessä maailmankongressissa osallistujat jakoivat asiantuntemustaan ja kehittivät yhteisiä toimintasuunnitelmia. Tarvitsemme uudenlaista globaalia yhteistyötä, joka kunnioittaa paikallisia kulttuureita, jos haluamme jatkaa elämäämme planeetalla, jota vaivaavat vähenevät luonnonvarat ja merkittävät ympäristöongelmat. Tiedekeskukset voivat saada paljon hyvää aikaan. Tiedekeskusissamme käyvät lapset kasvavat nopeasti muuttuvassa maailmassa, ja heistä voi tulla ratkaisevia ”muutosagentteja”, jotta kaikilla olisi parempi tulevaisuus. Teini-ikäiset ja yliopisto-opiskelijat, jotka osallistuvat tiedekeskusten ohjelmiin, ovat huomisen johtajia ja päättäjiä. Aikuiset, jotka vierailevat keskuksissamme ja osallistuvat toimintaan, saavat uudelleen yhteyden tieteeseen, ja heidän on helpompi ymmärtää tieteellisten löydösten kontekstia ja osallistua muun muassa ympäristönmuutosta, ihmisten terveyttä, uusiutuvia luonnonvaroja, vesipulaa sekä HIV:tä ja aidsia koskevaan keskusteluun.

ME, Tiedekeskusten viidennen maailmankongressin osallistujat, uskomme, että tiede on tärkeä väline paremman elämän saavuttamiseksi planeetallamme.

ME kannatamme sitä, että kaikilla kansalaisilla tulee olla mahdollisuus käydä tiedekeskuksessa tai käyttää sen palveluita omalla alueellaan. Käytämme yhteistä asiantuntemustamme ja kokemustamme avuksi laajentaaksemme sektorimme toimintaa paikkoihin ja yhteisöihin, missä tiedekeskuksia tarvitaan ja kaivataan, mutta niitä ei vielä ole.

ME sitoudumme toimimaan yhdessä voittaaksemme kulttuuriset, fyysiset, yhteiskunnalliset, taloudelliset ja maantieteelliset esteet, tavoitteenamme saada ihmiset osallistumaan ja yhdistää heidät tieteen välityksellä.

ME tuomme aktiivisesti esiin tieteeseen ja yhteiskuntaan liittyviä kysymyksiä, joissa kansalaisten ääntä pitäisi kuulla, ja varmistamme että keskustelua käydään.

ME toimimme yhdessä määritelläksemme, kuinka tiedekeskukset voivat auttaa YK:n vuosittain asetettujen tavoitteiden saavuttamisessa.

ME etsimme rahoitusta ja mekanismeja luodaksemme paremman tulevaisuuden kaikille osallistumalla maailmanlaajuisesti asioihin, jotka ovat paikallisesti, kansallisesti ja globaalisti tärkeitä, kuten ympäristötietoisuus, tiedekasvatus ja innovaatio.

Tiedekeskusten kuudennessa maailmankongressissa, joka pidetään Kapkaupungissa Etelä-Afrikassa vuonna 2011, tulemme arvioimaan, missä määrin olemme yksittäisinä instituutioina ja yhdessä lähestyneet tässä julistuksessa määriteltyjä tavoitteita.

Toronton julistuksen ovat hyväksyneet:

ASPAC – Asia Pacific Network of Science and Technology Centres
(Aasian ja Tyynen valtameren alueen tiedekeskusliitto)

ASTC – Association of Science-Technology Centers (Maailman tiedekeskusliitto)

CANSIM – Chinese Association of Natural Science Museums (Kiinan luonnontieteellisten museoiden liitto)

ECSITE – European Network of Science Centres and Museums (Euroopan tiedekeskusliitto)

NCSM – National Council of Science Museums India (Intian kansallinen tiedemuseoneuvosto)

Red-POP – Network for the Popularization of Science and Technology in Latin America and the Caribbean

(Tieteen ja teknologian popularisointiverkosto Latinalaisen Amerikan ja Karibianmeren alueella)

SAASTEC – Southern African Association of Science and Technology Centres

(Eteläisen Afrikan tiede- ja teknologiakeskusliitto)

Tiedekeskusten viides maailmankongressi

www.5scwc.org

19. kesäkuuta 2008